

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

ATZINUMS **pārbaudes lietā Nr.2021-43-4R** Rīgā

2021.gada 6.septembrī

Nr. 6-6/41

*Par pieteikuma par pagaidu aizsardzību
pret vardarbību izskatīšanu vienlaicīgi ar
prasības un pretprasības izskatīšanu*

Tiesībsargs, izskatot personas iesniegumu par pieteikuma par pagaidu aizsardzības pret vardarbību izskatīšanu tiesā vienlaicīgi ar prasības un pretprasības izskatīšanu pēc būtības, secināja, ka tiesa konkrētajā situācijā ir pieņēmusi spriedumu, kuru paziņojusi nepilnu mēnesi pēc tā pieņemšanas – atbilstoši Civilprocesa likumā noteiktajai kārtībai par sprieduma paziņošanu. Ar šo spriedumu tiesa izspriedusi arī pieteikumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību. Spriedumā tika lemts par pirmreizēju pagaidu aizsardzības pret vardarbību piemērošanu, nevis tā atcelšanu vai turpināšanu.

Tiesībsarga ieskatā lēmuma par pagaidu aizsardzību pret vardarbību paziņošana nepilnu mēnesi pēc tā pieņemšanas neatbilst normatīvajos aktos noteiktajam un minētā aizsardzības līdzekļa mērķim – nekavējoša tiesas reaģēšana uz personas potenciālo personisko tiesību apdraudējumu, ja ir pietiekams pamats to uzskatīt par reālu. Šāda prakse arī liedz personai, kura lūgusi tiesu noteikt pagaidu aizsardzību pret vardarbību, izmantot tiesības iespējami īsākā laikā – 10 dienās realizēt savu tiesību aizsardzības mehānismu – pārsūdzēt tiesas lēmumu, ja personas ieskatā tas ir netaisnīgs un vardarbības riski pastāv pret personu vai bērnu.

Iepazīstoties ar tiesas sniegto viedokli, tiesībsargs secināja, ka, iespējams, pastāv atšķirīgi viedokļi un prakse par pieteikuma par pagaidu aizsardzību pret vardarbību izskatīšanu vienlaicīgi ar prasību un pretprasību civillietās, kas izriet no aizgādības un saskarsmes tiesībām.

Saskaņā ar Tiesībsarga likuma 11. panta 4. punktu viena no tiesībsarga funkcijām ir atklāt trūkumus tiesību aktos un to piemērošanā, kā arī veicināt šo trūkumu novēršanu jautājumos, kas saistīti ar cilvēktiesību un labas pārvaldības principa ievērošanu.

Lai noskaidrotu, vai nav konstatējami trūkumi tiesību aktos un/vai to piemērošanā praksē, tiesībsargs ierosināja pārbaudes lietu.

Pārbaudes lietas ietvaros tiesībsargs lūdza tiesām:¹ Kurzemes rajona tiesai, Zemgales rajona tiesai, Vidzemes rajona tiesai, Daugavpils tiesai, Rēzeknes tiesai, Rīgas rajona tiesai, Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesai, Rīgas pilsētas Latgales

¹ Tiesībsarga 2021. gada 22. jūnija vēstule Nr. 1-5/132.

priekšpilsētas tiesai un Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesai sniegt informāciju par tiesas praksi pieteikuma par pagaidu aizsardzību pret vardarbību izskatīšanā vienlaicīgi ar prasību un pretprasību. Tika lūgts viedoklis, vai tiesas ieskatā Civilprocesa likumā noteiktais tiesiskais regulējums pieteikuma par pagaidu aizsardzību pret vardarbību izskatīšanai vienlaicīgi ar prasību un pretprasību ir pietiekams. Tika lūgts norādīt uz trūkumiem un nepilnībām tiesiskajā regulējumā un tā piemērošanai praksē, ja tādi ir konstatēti.

Tiesībsargs lūdza arī Tieslietu ministrijai sniegt viedokli² par pieteikuma par pagaidu aizsardzību pret vardarbību izskatīšanu vienlaicīgi ar prasību un pretprasību un izskaidrot, vai minētajā gadījumā tiesai ir jāpieņem atsevišķs lēmums par pieteikumu, vai un kādos gadījumos pieļaujams, ka tiesa to iekļauj spriedumā. Tika lūgts viedoklis, vai Tieslietu ministrijas ieskatā Civilprocesa likumā noteiktais tiesiskais regulējums pieteikuma par pagaidu aizsardzību pret vardarbību izskatīšanai vienlaicīgi ar prasību un pretprasību ir pietiekams. Tika lūgts sniegt priekšlikumus tiesiskā regulējuma un tā piemērošanas praksē uzlabošanai, ja ir konstatējami trūkumi.

[1] Situācijas apraksts

Tiesībsarga izskatītajā konkrētajā situācijā prasītāja bija iesniegusi tiesā pieteikumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību. Tiesnese pieteikumu pievienoja iepriekš uzsāktās civillietas, kas izriet no aizgādības un saskarsmes tiesībām, materiāliem. Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 250.⁵⁸ panta otro daļu³, tiesa nolika tā izskatīšanu tiesas sēdē (14. dienā pēc pieteikuma saņemšanas) vienlaicīgi ar prasības un pretprasības izskatīšanu, ievērojot šajā tiesību normā noteikto termiņu pieteikuma izskatīšanai. Nākamajā dienā pēc pieteikuma saņemšanas tiesa nosūtīja bāriņtiesai pieprasījumu sniegt informāciju par pieteikumā par pagaidu aizsardzību pret vardarbību norādītajiem apstākļiem.

Tiesā, atbildot tiesībsargam, norādīja, ka slēgtā tiesas sēdē izskatījusi civillietu prasībā par atsevišķas aizgādības nodibināšanu un saskarsmes tiesību atņemšanu uz laiku, un pretprasībā par saskarsmes tiesību izmantošanas kārtības noteikšanu. Šajā tiesas sēdē prasības, pretprasības un pieteikuma par pagaidu aizsardzību pret vardarbību izskatīšana pēc būtības pabeigta un atbilstoši Civilprocesa likuma 199. panta pirmajai daļai⁴ noteikts datums (28 dienas pēc tiesas sēdes), kad tiesas nolēmums būs sastādīts un pieejams tiesas kancelejā. Ar šo spriedumu tiesa izspriedusi arī pieteikumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību.

Tiesā pauda viedokli, ka tiesību normas (Civilprocesa likuma 250.⁵⁸ pants) nenoteic, ka tiesai gadījumā, ja pieteikums par pagaidu aizsardzību pret vardarbību tiek izskatīts vienlaikus ar lietas izskatīšanu pēc būtības, jāpieņem atsevišķs nolēmums lietā. Savukārt šā panta astotā, devītā un desmitā daļa noteic laiku, līdz kuram saglabājama noteiktā pagaidu aizsardzība pret vardarbību, ja lietā pieņemts spriedums. Tiesā norādījusi, ka, ievērojot minēto, spriedums civillietā taisīts Civilprocesa likuma 199. panta pirmajā daļā noteiktajā termiņā.

² Tiesībsarga 2021. gada 21. jūnija vēstule Nr. 1-5/131.

³ Ja pierādījumi nav pietiekami vai tie jāpieprasa no pieteikumā norādītajām valsts vai pašvaldību iestādēm vai citām fiziskajām vai juridiskajām personām, tiesa vai tiesnesis pieteikumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību izlemj 20 dienu laikā pēc pieteikuma saņemšanas. Redakcijā līdz 2021. gada 19. aprīlim.

⁴ Spriedumu pasludina tiesas sēdē pēc tā parakstīšanas, nolasot tā ievaddaļu un rezolutīvo daļu, bet šā likuma 187. panta otrajā daļā minētajā gadījumā tiesa nosaka datumu tuvāko 30 dienu laikā, kad spriedums būs sastādīts un pieejams tiesas kancelejā. Datums, kad spriedums ir pieejams tiesas kancelejā, uzskatāms par sprieduma pasludināšanas datumu.

Iepazīstoties ar tiesas spriedumu, tiesībsargs secināja, ka tā ievaddaļā kā strīda priekšmets⁵ nav norādīts iesniedzējas pieteikums par pagaidu aizsardzību pret vardarbību. Tiesas sprieduma motīvu daļā tiesa ir atzinusi, ka iesniedzējas pieteikums par pagaidu aizsardzību pret vardarbību nav pamatots un ir noraidāms. Savukārt tiesas sprieduma rezolutīvajā daļā⁶ nav norādīts, ka pieteikums par pagaidu aizsardzību pret vardarbību ir noraidīts.

Latvijas Republikas Senāta Civillietu departaments 2021. gada 25. februāra lēmumā lietā Nr. [...] ir norādījis, ja pirmās instances tiesa nav taisījusi spriedumu attiecībā uz kādu no prasījumiem, likumā noteiktajā sprieduma pārsūdzēšanas termiņā ierosināma papildsprieduma taisīšana. Šādu trūkumu nevar labot, vēršoties ar apelācijas sūdzību apelācijas instances tiesā.

[2] Tiesiskais regulējums

Pagaidu aizsardzības pret vardarbību mērķis ir radīt mehānismu, lai personas personiskās tiesības (tiesības uz dzīvību, brīvību, personas neaizskaramību, veselību, dzimumneaizskaramību, privātās dzīves, mājokļa un korespondences neaizskaramību) būtu iespējams aizsargāt arī ar pagaidu civilprocesuālajiem līdzekļiem – personisko tiesību aizsardzības līdzekļiem. Šāds instruments ir nepieciešams, lai tiesa nekavējoties varētu reaģēt uz personas potenciālo personisko tiesību apdraudējumu, ja ir pietiekams pamats to uzskatīt par reālu.⁷

Izskatīt jautājumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību pieļaujams jebkurā procesa stadijā, kā arī pirms prasības celšanas tiesā.⁸

Civilprocesa likuma 30.⁵ nodaļā “Pagaidu aizsardzība pret vardarbību” ir noteikts mehānisms lēmuma pieņemšanai, izlemjot pieteikumu par pagaidu aizsardzību. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.⁵⁸ panta pirmajā un otrajā daļā noteikto pieteikumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību tiesa vai tiesnesis izlemj:

1) ne vēlāk kā nākamajā darbdienā pēc pieteikuma saņemšanas, ja nav nepieciešams pieprasīt papildu pierādījumus vai kavēšanās varētu radīt būtisku prasītāja tiesību aizskārumu;⁹

2) 20 dienu laikā pēc pieteikuma saņemšanas, ja pierādījumi nav pietiekami vai tie jāpieprasa no pieteikumā norādītajām valsts vai pašvaldību iestādēm vai citām fiziskajām vai juridiskajām personām.¹⁰

Civilprocesa likuma 250.⁵⁸ panta otrajā daļā minēto pieteikumu izskata rakstveida procesā. Ja tiesa uzskata par nepieciešamu, pieteikumu var izskatīt slēgtā tiesas sēdē, iepriekš par to paziņojot lietas dalībniekiem. Tiesa pēc vienas puses lūguma katru pusi

⁵ Civilprocesa likuma 193. panta trešā daļa: “Ievaddaļā norāda, ka spriedums taisīts Latvijas Republikas vārdā, kā arī sprieduma taisīšanas laiku, tās tiesas nosaukumu, kas taisījusi spriedumu, tiesas sastāvu, tiesas sēdes sekretāru, lietas dalībniekus un strīda priekšmetu.”

⁶ Civilprocesa likuma 193. panta sestā daļa: “Rezolutīvajā daļā norāda tiesas nolēmumu par prasības pilnīgu vai daļēju apmierināšanu vai par tās pilnīgu vai daļēju noraidīšanu, atsevišķi uzrādot prasījumus, kuri tiek apmierināti un kuri tiek noraidīti, un sprieduma būtību. Turklāt norāda, kam un kādā apmērā maksājami tiesāšanās izdevumi, minot arī kredītiestādes nosaukumu un konta numuru, kurā veicama samaksa, sprieduma labprātīgas izpildes termiņu, ja tiesa tādu noteikusi, sprieduma pārsūdzēšanas termiņu un kārtību, kā arī sprieduma sastādīšanas datumu, ievērojot šajā likumā paredzētos izņēmumus.”

⁷ Likumprojekta “Grozījumi Civilprocesa likumā” anotācija.

<http://titania.saeima.lv/LIVS11/SaeimaLIVS11.nsf/0/7B8AEA1CC9C8588EC2257B35002E8BCE?OpenDocument>

⁸ Civilprocesa likuma 250.⁴⁵ panta trešā daļa.

⁹ Civilprocesa likuma 250.⁵⁸ panta pirmā daļa.

¹⁰ Civilprocesa likuma 250.⁵⁸ panta otrā daļa.

var noklausīties atsevišķā tiesas sēdē. Atbildētāja neierašanās nav šķērslis pieteikuma izskatīšanai.¹¹

Tiesa lēmumu pasludina tiesas sēdē pēc tā parakstīšanas, nolasot tā ievaddaļu un rezolutīvo daļu vai nosakot datumu tuvāko 14 dienu laikā, kad lēmums būs sastādīts un pieejams tiesas kancelejā. Datums, kad lēmums ir pieejams tiesas kancelejā, uzskatāms par lēmuma pasludināšanas datumu. Lēmums, kas pieņemts rakstveida procesā, uzskatāms par sastādītu datumā, kad tas ir pieejams tiesas kancelejā.¹²

Lēmumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību, lēmumu par pagaidu aizsardzības pret vardarbību līdzekļa aizstāšanu vai atcelšanu tiesa paziņo pusēm, izsniedzot to pret parakstu vai nosūtot ierakstītā pasta sūtījumā. Lēmumu, ar kuru noraidīts pieteikums par pagaidu aizsardzību pret vardarbību, ja vien tas nav izskatīts, piedaloties pusēm, paziņo tikai prasītājam.¹³

Atšķirībā no lēmuma par pagaidu aizsardzību no vardarbības spriedumu pasludina tiesas sēdē pēc tā parakstīšanas, nolasot tā ievaddaļu un rezolutīvo daļu. Ja tiesa atzīst, ka šajā tiesas sēdē nav iespējams taisīt spriedumu, tā nosaka datumu, kad spriedums būs sastādīts un pieejams tiesas kancelejā. Minētajā gadījumā tiesa nosaka datumu tuvāko 30 dienu laikā, kad spriedums būs sastādīts un pieejams tiesas kancelejā. Datums, kad spriedums ir pieejams tiesas kancelejā, uzskatāms par sprieduma pasludināšanas datumu.¹⁴

[3] Tiesu sniegto viedokļu apkopojums

Jāatzīmē, ka tiesu prakse par pieteikuma par pagaidu aizsardzības pret vardarbību izskatīšanu tiesā vienlaicīgi ar prasības un pretprasības izskatīšanu pēc būtības ir atšķirīga.

Daugavpils tiesa¹⁵ sniedza informāciju, ka tiesnešiem nav bijušas lietas, kurās pieteikums par pagaidu aizsardzību pret vardarbību būtu skatīts kopā ar prasību un atrisināts spriedumā. Daugavpils tiesas tiesnešu viedoklis ir viennozīmīgs – šādā gadījumā ir jāpieņem atsevišķs lēmums, jo tas maina pārsūdzības termiņu. Bez tam, lietas izskatīšana var turpināties vēl apelācijas un kasācijas instancēs, bet personas aizsardzība pret iespējamo apdraudējumu ir nepieciešama nekavējoties. Daugavpils tiesas tiesneši uzskata, ka tiesībsarga aprakstītajā gadījumā tiesa nav rīkojusies atbilstoši likuma idejai. Uzskata, ka Civilprocesa likuma regulējums ir pietiekošs un nekādi grozījumi nav nepieciešami.

Arī Kurzemes rajona tiesas praksē¹⁶ nav identificēti gadījumi, kad pieteikums par pagaidu aizsardzību pret vardarbību ticis izskatīts vienlaicīgi ar prasību vai prasību un pretprasību. Apzinātajos gadījumos vispirms izskatīti pieteikumi par pagaidu aizsardzību pret vardarbību. Kurzemes rajona tiesas ieskatā Civilprocesa likumā noteiktais regulējums ir pietiekams un saprotams. Civilprocesa likums neaizliedz izskatīt pieteikumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību kopā ar prasību vai kopā ar prasību un pretprasību un izlemt šo jautājumu spriedumā. Šajā gadījumā spriedumam būtu jābūt taisītam ne vēlāk kā divdesmitajā dienā pēc pieteikuma saņemšanas – atbilstoši Civilprocesa likumā 250.⁵⁸ panta otrajā daļā noteiktajam.

¹¹ Civilprocesa likuma 250. ⁵⁸ panta trīspadsmitā daļa.

¹² Civilprocesa likuma 231. panta pirmā daļa

¹³ Civilprocesa likuma 250.⁶² panta pirmā daļa.

¹⁴ Civilprocesa likuma 187. panta otrā daļa un 199. panta pirmā daļa.

¹⁵ Daugavpils tiesas 2021. gada 29. jūlija vēstule Nr. 1-4/79.

¹⁶ Kurzemes rajona tiesas 2021. gada 28. jūlija vēstule Nr. 1-5/1621.

Rīgas rajona tiesa sniegusi atbildi¹⁷, ka, aptaujājot Rīgas rajona tiesas tiesnešus, noskaidrots, ka pieteikumi par pagaidu aizsardzību pret vardarbību pēc civillietas ierosināšanas tiek saņemti reti. Pārsvārā tiesneši norāda, ka minēto jautājumu izskata nekavējoties rakstveida procesā. Vienas tiesneses praksē bijuši daži gadījumi, kad pēc civillietas ierosināšanas iesniegti pieteikumi par pagaidu aizsardzību pret vardarbību. Visos gadījumos tiesnese šos pieteikumus nekavējoties izskatījusi rakstveida procesā, atsevišķi no prasības pieteikuma izskatīšanas. Tāpat tiesnese norādījusi, ka pieteikumus par pagaidu aizsardzību pret vardarbību, kas iesniegti pirms prasības celšanas, lielākoties nekavējoties izskata rakstveida procesā, ar retiem izņēmumiem, kad papildu apstākļu noskaidrošanai jāriko tiesas sēde. Pārējo viedokli izteikušo tiesnešu ieskatā pagaidu aizsardzības pret vardarbību likuma jēga un mērķis ir pēc iespējas ātrāk aizsargāt personu, pret kuru ir vērsta jebkāda fiziska, seksuāla, psiholoģiska vai ekonomiska vardarbība, no varmākas. Līdz ar to arī tādos gadījumos, kad pieteikums par pagaidu aizsardzību iesniegts kopā ar prasību vai pretprasību, tas būtu izskatāms un nolēmums pieņemams, ievērojot Civilprocesa likuma 250.⁵⁸ pantā noteiktos termiņus. Ja tomēr rastos situācija, kad tiesnesis ir nolēmis šādu pieteikumu skatīt tiesas sēdē, kurā arī paredzēts izskatīt lietu pēc būtības, tad tiesai, izskatot lietu pēc būtības, atsevišķi no sprieduma pieņemšanas datuma būtu jānosaka arī lēmuma pieņemšanas datums jautājumā par pagaidu aizsardzību pret vardarbību, t.i., pieteikums par pagaidu aizsardzību pret vardarbību būtu izlemjams un lēmums būtu pieņemams atsevišķā procesuāla dokumenta veidā atbilstoši Civilprocesa likuma 250.⁵⁸ pantam un 231. pantam, nepiemērojot Civilprocesa 199. pantā noteikto maksimālo sprieduma pieņemšanas termiņu. No tiesnešu izteiktajiem viedokļiem izriet, ka būtu lietderīgi papildināt Civilprocesa likumu ar normu, kas regulētu lēmuma pieņemšanas kārtību, ja pieteikums par pagaidu aizsardzību pret vardarbību tiek izskatīts vienlaikus ar lietas izskatīšanu pēc būtības.

Vidzemes rajona tiesa informējusi¹⁸ tiesībsargu, ka laikā no 2018. gada līdz 2021. gada jūlijam Vidzemes rajona tiesā skatītas sešas lietas, kuru ietvaros vienlaikus ar prasību un pretprasību ir izlemts jautājums par pagaidu aizsardzību pret vardarbību. Šis jautājums izlemts lietās, kas izriet no aizgādības un saskarsmes tiesībām, laulības šķiršanas lietās, kā arī lietās par uzturlīdzekļu piedziņu un bērnu dzīves vietas noteikšanu. Analizējot šo civillietu materiālus, secināms, ka Civilprocesa likuma 250.⁵⁸ panta nosacījumi ir piemēroti un interpretēti atbilstoši konkrētajai situācijai lietā. Vidzemes rajona tiesa paudusi viedokli, ka pieteikuma par pagaidu aizsardzību pret vardarbību izlemšana, arī lēmuma sastādīšanas forma ir atkarīga no tā, kurā procesa stadijā pieteikums tiek iesniegts – vai nu pirms prasības celšanas tiesā, vai tiesvedības laikā, vai arī īsi pirms lietas izskatīšanas pēc būtības. Atkarībā no šiem minētajiem apstākļiem tiesnesis katrā konkrētā gadījumā, izvērtējot faktiskos apstākļus, personas iespējamo apdraudējumu, lietas procesuālo stadiju, atbilstoši Civilprocesa likuma 30.⁵ nodaļas noteikumiem par lēmuma pieņemšanas termiņiem, nosaka lēmuma pieņemšanas laiku, kas nevar būt garāks par 20 dienām, kā arī veidu, kādā lēmums tiks pieņemts, vai nu atsevišķā procesuāla dokumenta veidā, vai vienlaicīgi ar spriedumu. Aptaujājot atsevišķus Vidzemes rajona tiesas tiesnešus, netika saņemtas norādes par iespējamiem trūkumiem un nepilnībām Civilprocesa likuma 35.⁵ nodaļas regulējumā, kā arī tā piemērošanā praksē.

¹⁷ Rīgas rajona tiesas 2021. gada 30. jūlija vēstule Nr. 1-5/29.

¹⁸ Vidzemes rajona tiesas 2021. gada 9. augusta vēstule Nr. 1-14/845.

Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas¹⁹ praksē ir bijuši gadījumi, kad pieteikums par pagaidu aizsardzību pret vardarbību ir iesniegts īsi pirms lietas izskatīšanas pēc būtības tiesas sēdē. Pārrunājot ar tiesnešiem jautājumu par viņu rīcību, kad tiek saņemts pieteikums pirms tiesas sēdes vai tiesas sēdes dienā, norādīts, ka regulējums ir pietiekams, lai tiesnesis no Civilprocesa likuma 30.⁵ nodaļā iekļautajām tiesību normām un to sasniedzamā tiesiskā mērķa secinātu, ka pieteikums par pagaidu aizsardzību pret vardarbību ir izlemjams neatliekamības kārtībā, proti, nākamajā darbdienā vai pēc papildu pierādījumu iegūšanas, lēmuma pasludināšanu neatstājot kopā ar sprieduma pasludināšanu - pat tad, ja pieteikums par pagaidu aizsardzību pret vardarbību tiek noraidīts. Nenoliedzami var būt situācija, kad pieteikums par pagaidu aizsardzību pret vardarbību jau ierosinātā lietā var tikt izmantots arī negodprātīgi – kavējot lietas izskatīšanu pēc būtības vai pagaidu lēmuma pieņemšanu. Tomēr likumā ir iestrādāts mehānisms, kā tiesnesim rīkoties, konstatējot, ka ir sniegti apzināti nepatiesi paskaidrojumi vai pieteikums par aizsardzību pret vardarbību (Civilprocesa likuma 250.⁵⁷ panta piektā daļa²⁰). Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas tiesneši uzskata, ka pagaidu aizsardzības pret vardarbību pieteikuma izskatīšanas tiesiskais regulējums ir pietiekams un šobrīd praksē nav saskārušies ar situāciju, kas prasītu veikt izmaiņas likumā.

Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa²¹ sniegusi viedokli, ka Civilprocesa likuma 250.⁵⁸ pants skaidri nosaka termiņus, kādos izlemjams pieteikums par pagaidu aizsardzību pret vardarbību, t.i., pieteikumu izlemj ne vēlāk kā nākamajā darbdienā pēc pieteikuma saņemšanas (minētā panta pirmā daļa), vai pieteikumu izlemj 20 dienu laikā pēc tā saņemšanas (minētā panta otrā daļa). Civilprocesa likumā noteiktais tiesiskais regulējums pieteikuma par pagaidu aizsardzību pret vardarbību izskatīšanai (izlemšanai), arī izskatot prasību un pretprasību, ir pietiekams.

Zemgales rajona tiesa²² sniegusi viedokli, ka pieteikums par pagaidu aizsardzību ir izlemjams Civilprocesa likuma 250.⁵⁸ panta pirmās daļas noteiktajā termiņā, proti nākamajā darbdienā pēc pieteikuma saņemšanas, ja izpildās šajā pantā noteiktie kritēriji, jo pati pamatprasība un pretprasība var tikt atstāta bez virzības trūkumu novēršanai. Līdz ar to nebūtu pamata pieteikumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību atstāt izlemšanai kopā ar prasības pieteikuma ierosināšanu un pretprasības pieņemšanu. Zemgales rajona tiesas tiesnešu ieskatā pieteikumu izlemtu atsevišķi no pretprasības pieteikuma, proti nākamajā dienā pēc tā saņemšanas. Taču var būt arī situācija, ka šāds pieteikums tiek iesniegts īsi pirms tiesas sēdes vai tiesas sēdes laikā. Tādā gadījumā pieteikums būtu izlemjams kopā ar gala nolēmumu, ja tiesa pabeidz lietas izskatīšanu pēc būtības. Zemgales rajona tiesa pieļauj, ka noteiktais regulējums šādā situācijā ir neskaidrs, jo no vienas puses tiesa var nolēmumu sastādīt atbilstoši Civilprocesa likuma 199.pantam, proti 30 dienu laikā, bet no otras puses likums nosaka, ka pieteikums par pagaidu aizsardzību pret vardarbību izlemjams 20 dienu laikā pēc pieteikuma saņemšanas (CPL 250.⁵⁸ panta otrā daļa).

Rēzeknes tiesa sniegusi viedokli²³, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.⁵⁸ panta pirmā daļā noteikto izriet divi patstāvīgi pieteikuma apmierināšanas gadījumi, proti, pieteikumā norādītie argumenti nerada šaubas, ka pastāv Civilprocesa likuma 250.⁴⁵ panta

¹⁹ Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2021. gada 30. jūlija vēstule Nr. 1-5/72.

²⁰ Civilprocesa likuma 250. 57. piektā daļa: "Par apliecinātu apzināti nepatiesu paskaidrojumu vai pieteikuma sniegšanu tiesai lietas dalībnieku var saukt pie kriminālatbildības saskaņā ar Krimināllikumu."

²¹ Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2021. gada 14. jūlija vēstule Nr. 1-4/64.

²² Zemgales rajona tiesas 2021. gada 30. augusta vēstule Nr. 1-5/19135.

²³ Rēzeknes tiesas 2021. gada 30. jūlija vēstule Nr. 1.5/1.

pirmajā un otrajā daļā paredzētais tiesiskais pamats noteikt kādu no Civilprocesa likuma 250.⁴⁷panta pirmajā daļā paredzētajiem pagaidu aizsardzības līdzekļiem vai arī pieteikumā norādītie apstākļi norāda uz to, ka pagaidu aizsardzības līdzekļa nepiemērošana var radīt būtisku pieteikuma iesniedzēja tiesību aizskārumu. Vienlaicīgi ir jāņem vērā tas, ka tiesai vai tiesnesim, izlemjot pieteikumu, ir jāvērtē ne tikai pieteikumā norādīto aizsardzības līdzekļu pamatotība, bet saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.⁵⁸panta ceturtās daļas noteikumiem ir jāvērtē arī samērīgums starp tiesību aizskārumu vai iespējamo aizskārumu un piemērojamo pagaidu aizsardzības pret vardarbību līdzekli. Pagaidu aizsardzības līdzekļu piemērošanas gadījumi var būt dažādi un vairumā gadījumu to piemērošanas pamats un nepieciešamība nav viennozīmīga, kas rada nepieciešamību tiesai vai tiesnesim padziļināti un objektīvi izvērtēt visus ar pieteikumu saistītos apstākļus. Minētie likuma noteikumi uzliek pienākumu ne tikai rīkoties maksimāli proaktīvi, lemjot jautājumu par pagaidu aizsardzības līdzekļu piemērošanu, bet arī objektīvi izvērtēt visu apstākļu kopumu, kas saistās ar šādu ierobežojumu piemērošanu. Tādējādi nepietiekama pieteikuma pamatojuma gadījumā vai neskaidrās situācijās Civilprocesa likuma 250.⁵⁸panta otrajā daļā paredzētā iespēja izlemt pieteikumu 20 dienu laikā un iespēju robežās arī vienlaicīgi izlemjot pamatlietu pēc būtības, nodrošina iespējas objektīvi un vispusīgi izlemt pieteikumu par pagaidu aizsardzības līdzekļa piemērošanu. Rēzeknes tiesa secinājusi, ka likumā paredzētā iespēja izlemt pieteikumu 20 dienu laikā kā arī iespēja izlemt to kopā ar pamatprasījumu garantē pagaidu aizsardzības līdzekļu piemērošanas objektīvu izlemšanu, novēršot pārsteidzīgu, nepamatotu vai nesamērīgu ierobežojumu piemērošanu. Nepieciešamības gadījumā, ja pieteikumā norādītie apstākļi nav pietiekami skaidri, tiesa izmanto iespēju izlemt jautājumu pagarinātā termiņā. Tiesai vai tiesnesim, izlemjot pieteikumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību, ir jāvērtē pieteikuma iesniedzēja potenciālā aizskāruma būtiskums. Ja tiek konstatēts pamats pieteikuma apmierināšanai un ir pamats uzskatīt, ka pagaidu aizsardzības līdzekļa piemērošana var būtiski aizskart prasītāja tiesības, tad tiesnesim atbilstoši pagaidu aizsardzības pret vardarbību mērķim un būtībai, sistēmiski tulkojot Civilprocesa likuma 30.⁵nodaļas normas, ir jāizlemj atsevišķi no nolēmuma, ar kuru lieta tiek izspriesta pēc būtības. Tāpat jāņem vērā, ka atsevišķos gadījumos, pastāvot būtiskam apdraudējumam, aizsardzība ir iespējama ar Valsts policijas lēmumu par nošķiršanu, kas tālāk var rezultēties ar jauna pieteikuma iesniegšanu tiesai un jaunu apstākļu konstatēšanu par labu šāda pieteikuma apmierināšanai. Ņemot vērā norādītos aspektus, Rēzeknes tiesa uzskata, ka Civilprocesa likuma 30.⁵ nodaļas normas ir pietiekamas un līdzsvarotas, lai nodrošinātu efektīvu personu aizsardzību pret vardarbību, un normatīvajā regulējumā nav konstatējami trūkumi vai nepilnības.

Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesa informējusi²⁴ tiesībsargu, ka, koncentrējoties uz tiesas spriešanas kvalitāti, Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā ir nodrošināta tiesnešu specializācija specifisku tiesību nozaru jautājumos, arī ģimenes tiesībās, līdz ar ko viedokļa izteikšanai problēmsituācija tika izrunāta ar tiesnešiem, kuri specializējas ģimenes tiesību lietās. Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas tiesneši norādījuši, ka konkrētajā situācijā tiesas lēmums par pagaidu aizsardzību pret vardarbību būtu jāpieņem nekavējoties pēc izskatīšanas, neskatoties uz to, ka pieteikums skatīts vienlaicīgi ar prasību un preprasību. Primāri Civilprocesa likuma 30.⁵ nodaļa ir vērsta uz aizskartās personas nekavējošu aizsardzību, līdz ar ko jautājumu izlemt ar galīgo nolēmumu, t.i., pēc 28 dienām pēc tiesas sēdes, ir nesamērīgi. Minētā likuma norma kā maksimālo

²⁴ Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2021. gada 22. jūlija vēstule Nr. 1-5/2/2021.

nolēmuma pieņemšanas termiņu noteikusi - 20 dienu laikā pēc pieteikuma saņemšanas. Jo vairāk, ja pirmsšķietami no pieteikuma par pagaidu aizsardzību pret vardarbību izriet, ka kavēšanās varētu radīt būtisku prasītāja tiesību aizskārumu, tiesa vai tiesnesis saskaņā ar šā panta pirmo daļu izlemj šo pieteikumu un var to apmierināt, pamatojoties uz pieteikumā ietvertu apliecinājumu arī gadījumos, ja citu pierādījumu nav vai arī tie nav pietiekami. Tā kā Civilprocesa likuma 250.⁵⁸ pants nosaka pieteikuma izlemšanas kārtību, norādot arī izlemšanas termiņus, nav nepieciešams cits regulējums vai likuma grozījumi. Tiesnesis lēmumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību pieņem neatkarīgi no procesuālās stadijas, galvenokārt, lai tiktu nodrošinātas aizskartās personas intereses.

[3] Tieslietu ministrijas viedoklis

Tieslietu ministrija sniegusi viedokli²⁵, ka Civilprocesa likumā nav tieši noteikts, vai pieteikums par pagaidu aizsardzību pret vardarbību pirmreizēji ir izskatāms kopā ar prasību un pretprasību. Attiecībā uz pieteikuma par pagaidu aizsardzības pret vardarbību izskatīšanu Civilprocesa likuma 250.⁴⁵ panta trešajā daļā noteikts, ka izskatīt jautājumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību pieļaujams jebkurā procesa stadijā, kā arī pirms prasības celšanas tiesā. Vienlaikus atbilstoši Civilprocesa likuma 250.⁵⁸ panta pirmajā un otrajā daļā noteiktajam pieteikums par pagaidu aizsardzību pret vardarbību izlemjams ne vēlāk kā nākamajā darbdienā pēc pieteikuma saņemšanas vai 20 dienu laikā pēc tā saņemšanas, ja pierādījumi nav pietiekami vai tie jāpieprasa no pieteikumā norādītajām valsts vai pašvaldību iestādēm vai citām fiziskajām vai juridiskajām personām.

Analizējot tiesību normas, Tieslietu ministrija secinājusi, ka var izveidoties situācija, kad pieteikums par pagaidu aizsardzību pret vardarbību tiek iesniegts dažas dienas pirms tiesas sēdes, kurā plānots izskatīt prasību pēc būtības un pretprasību, un tiesa, iekļaujoties Civilprocesa likumā noteiktajā 20 dienu termiņā, kopā ar prasību un pretprasību var izskatīt arī pieteikumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību. Ievērojot tiesību normās noteikto, tiesai nav liegts vienlaikus ar prasību un pretprasību izskatīt pieteikumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību, ja šāds pieteikums ticis iesniegts neilgi pirms tiesas sēdes.

Nemot vērā, ka pagaidu aizsardzības pret vardarbību noteikšanas tiesā mērķis ir radīt mehānismu, lai personas personiskās tiesības (tiesības uz dzīvību, brīvību, personas neaizskaramību, veselību, dzimumneaizskaramību, privātās dzīves, mājokļa un korespondences neaizskaramību) būtu iespējams aizsargāt arī ar pagaidu civilprocesuāliem līdzekļiem,²⁶ tiesas uzdevums ir nekavējoši reaģēt uz personas personisko tiesību apdraudējumu. Līdz ar to tālāk noskaidrojams, kādā termiņā lēmums par pagaidu aizsardzību pret vardarbību, ja pieteikums par pagaidu aizsardzību pret vardarbību tiek izskatīts kopā ar prasību un pretprasību, pasludināms, un vai tas ir noformējams kā atsevišķs lēmums, vai lēmums par pagaidu aizsardzību pret vardarbību iekļaujams spriedumā.

No Civilprocesa likuma 199. pantā noteiktā izriet, ka spriedumu pasludina 30 dienu laikā pēc tiesas sēdes. Savukārt lēmuma pasludināšanas termiņš ir 14 dienas, kā noteikts Civilprocesa likuma 231. pantā. Tādējādi spriedumam un lēmumam, arī tad, ja

²⁵ Tieslietu ministrijas 2021. gada 31. jūlija vēstule Nr. 1-17/3257.

²⁶ Likumprojekta „Grozījumi Civilprocesa likumā” sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija).

Pieejama:

<http://titania.saeima.lv/LIVS11/SaeimaLIVS11.nsf/0/7B8AEA1CC9C8588EC2257B35002E8BCE?OpenDocument#b>

pieteikums par pagaidu aizsardzību pret vardarbību noraidīts, normatīvajā regulējumā noteikti atšķirīgi pasludināšanas termiņi. Līdz ar to, ņemot vērā pagaidu aizsardzības pret vardarbību mērķi, pieteikuma par pagaidu aizsardzību izskatīšanas gadījumā, pat ja, ievērojot likumā noteiktos termiņus, pieteikums ir izskatīts kopā ar prasību un pretprasību, no tiesību normām secināms, ka lēmums par pagaidu aizsardzību pret vardarbību ir pasludināms termiņā, kāds attiecībā uz to noteikts tiesību normās, t.i., ievērojami ātrāk nekā spriedums.

Tāpat atšķiras arī sprieduma un lēmuma pārsūdzēšanas termiņi. Proti, apelācijas sūdzības par tiesas spriedumu iesniegšanai noteikts 20 dienu termiņš,²⁷ savukārt lēmums par pieteikumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību, konkrētajā gadījumā – par tā noraidīšanu, ir pārsūdzams 10 dienu laikā.²⁸ Tādējādi, izlemjot pieteikumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību kopā ar prasību un ietverot pieņemto lēmumu spriedumā, bet norādot, ka lēmums šajā daļā ir pārsūdzams 10 dienu laikā, šāda spriedumā iekļauta lēmuma virzīšana apelācijas instances tiesai apgrūtinātu apelācijas sūdzības pieņemšanu un virzīšanu apelācijas instancei.

Līdz ar to ar lēmuma par pieteikuma par pagaidu aizsardzību pret vardarbību iekļaušanu spriedumā, nesastādot atsevišķu dokumentu – lēmumu par pieteikuma par pagaidu aizsardzību pret vardarbību izlemšanu, netiek sasniegts lēmuma par pagaidu aizsardzību pret vardarbību mērķis - nekavējoties reaģēt un novērst iespējamo personas tiesību apdraudējumu, jo sprieduma sagatavošanas un pasludināšanas atšķirīgā termiņa dēļ tiek pagarināta lēmuma pieņemšana un apgrūtināta tā pārsūdzēšana. Ievērojot minēto, sistēmiski interpretējot Civilprocesa likumā noteikto, par pieteikuma par pagaidu aizsardzības pret vardarbību izskatīšanu ir gatavojams atsevišķs procesuāls dokuments – lēmums. Proti, lēmums par pagaidu aizsardzību pret vardarbību gadījumā, ja šāds pieteikums tiek izskatīts kopā ar prasību un pretprasību, neatkarīgi no pieteikuma izskatīšanas rezultāta, ir gatavojams kā atsevišķs dokuments un atsevišķi pasludināms un paziņojams. Tieslietu ministrijas ieskatā attiecībā uz tiesībsarga norādīto gadījumu konkrētā situācija izveidojusies, tiesai atšķirīgi no to mērķa un būtības interpretējot tiesību normas. Tieslietu ministrijai nav pamata uzskatīt, ka šāda no normu mērķa atšķirīga interpretācija būtu izgājusi ārpus konkrētās lietas ietvariem, un līdz ar to uzskatāma par tiesu praksi. Ievērojot minēto, Tieslietu ministrijas ieskatā Civilprocesa likumā noteiktais tiesiskais regulējums pieteikuma par pagaidu aizsardzību pret vardarbību izskatīšanai ir pietiekams.

[4] Apkopojot tiesu un Tieslietu ministrijas sniegtos viedokļus par pieteikuma par pagaidu aizsardzības pret vardarbību izskatīšanu tiesā vienlaicīgi ar prasības un pretprasības izskatīšanu pēc būtības, secināms, ka tiesu prakse nav vienveidīga. Vairākas tiesas ir paudušas viedokli, ka noteiktais tiesiskais regulējums šādā situācijā ir neskaidrs un būtu lietderīgi papildināt Civilprocesa likumu ar normu, kas regulētu lēmuma pieņemšanas kārtību, ja pieteikums par pagaidu aizsardzību pret vardarbību tiek izskatīts vienlaikus ar lietas izskatīšanu pēc būtības.

Cilvēka pamattiesību aizsardzības pienākums ir vispārējs un pieprasa valsts aktīvu rīcību divos virzienos: valstij ir ne vien jāparedz juridiskās atbildības sistēma par jau notikušu aizskārums, bet arī jānodrošina pamattiesību aizsardzības prevencija – darbība, kas vērsta uz nākotni.²⁹

²⁷ Civilprocesa likuma 415. pants.

²⁸ Civilprocesa likuma 442. pants.

²⁹ Likumprojekta "Grozījumi Civilprocesa likumā" anotācija.

Izskatot pieteikumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību, tiesa vērtē, vai atbildētāja uzvedība ir tāda, kas rada risku pieteicēja vai bērnu pamattiesību aizskārumam. Situācijas izvērtēšana ir tiesas kompetencē. Atšķirībā no citu kategoriju lietām, kuras tiesa izvērtē civilprocesuālajā kārtībā, ievērojot sacīkstes principu, pieteikumus par pagaidu aizsardzību pret vardarbību izskata, izmantojot objektīvās izmeklēšanas principu.

2021. gada 25. martā tika veikti grozījumi Civilprocesa likumā, pilnveidojot tiesisko regulējumu. Minētie grozījumi stājās spēkā 2021. gada 20. aprīlī. Lai mazinātu vardarbību un tās ietekmi uz visu sabiedrību, precīzāk un pēc iespējas vispusīgāk izskatītu pieteikumus pret vardarbību (fizisko, ekonomisko, emocionālo), likuma grozījumi konkrēto kategoriju lietās tiesai paredz lielāku brīvību un papildu pienākumus.

Pieteikumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību, ja kavēšanās nevarētu radīt būtisku prasītāja aizskārumu, var izlemt 20 dienu laikā ne vien tiesas sēdē, bet arī rakstveida procesā. Civilprocesa likuma 250.⁵⁸ panta trīspadsmitajā daļā tiesnesim, izvērtējot lietas apstākļus, tiek dota iespēja pieteikumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību izskatīt slēgtā tiesas sēdē, iepriekš par to paziņojot lietas dalībniekiem. Minētajā tiesību normā ir noteikts, ka tiesa pēc vienas puses lūguma katru pusi var noklausīties atsevišķā tiesas sēdē.

Tiesību norma par paziņošanu lietas dalībniekiem par pieteikuma izskatīšanu rakstveida procesā ir atstāta atvērta un tiesai ir jāvadās no apstākļiem, paturot prātā, ka brīdī, kad atbildētājs uzzina par to, ka tiesā ir ticis iesniegts pieteikums par pagaidu aizsardzību, vardarbības upuris ir visievainojamākais un šajā brīdī ļoti paaugstinās vardarbīgas rīcības iespēja. Ja atbildētājs par šo pieteikumu uzzina augsta vardarbības riska situācijā, tad sekas var būt arī dramatiskas. Tomēr zemāka vardarbības riska situācijās, izskatot pieteikumu rakstveida procesā, var būt nepieciešams iesaistīt abas puses, ja tiesa vēlēšies saņemt papildu rakstveida paskaidrojumus no abām pusēm. Arī gadījumā, ja pieteicējs pārsūdz tiesas lēmumu, ar kuru ir noraidīts pieteikums, tiesai nav jāziņo iespējamam atbildētājam par iesniegto blakus sūdzību un lietas nosūtīšanu augstākai tiesu instancei.³⁰

Jāatzīmē, ka 2021. gada 25. martā veiktie grozījumi Civilprocesa likumā attiecībā uz pieteikuma par pagaidu aizsardzību pret vardarbību izskatīšanu ir vērsti uz vardarbības upura aizsardzību pret atkārtotu vardarbību no vardarbības veicēja. Piemēram, papildināta Civilprocesa likuma 250.⁶² panta pirmā daļa, paredzot, ka lēmumu, ar kuru noraidīts pieteikums par pagaidu aizsardzību pret vardarbību, ja vien tas nav izskatīts, piedaloties pusēm, paziņo tikai prasītājam. Likumprojekta papildinātajā anotācijā norādīts³¹, ka jāņem vērā, ka brīdī, kad atbildētājs uzzina par to, ka ir iesniegts pieteikums par pagaidu aizsardzību pret vardarbību, vardarbības upuris ir pakļauts ļoti augstam atkārtotas vardarbības un “pārmācīšanas” riskam. Tāpēc nebūtu pieļaujams, ka tiesas lēmums, ar kuru noraidīts pieteikums par pagaidu aizsardzību pret vardarbību, tiek paziņots atbildētājam, izņemot gadījumus, kad pieteikums ir izskatīts, piedaloties abām pusēm.

Tiesībsarga ieskatā pieteikuma par pagaidu aizsardzības pret vardarbību izskatīšana tiesā vienlaicīgi ar prasības un preprasības izskatīšanu pēc būtības iespējama tikai tajos gadījumos, ja pieteikums tiek iesniegts neilgi pirms tiesas sēdes, kurā paredzēts izskatīt civillietu, un ja tiesneša ieskatā ir konstatējami Civilprocesa likuma 250⁵⁸. panta

³⁰ 2021. gada 25. marta likumprojekta “Grozījumi Civilprocesa likumā” papildinātā anotācija, <https://likumi.lv/ta/id/322214-grozijumi-civilprocesa-likuma>

³¹ Turpat.

otrajā daļā noteiktie apstākļi – pierādījumi nav pietiekami, tie ir jāpieprasa vai jāpieaicina institūcija atzinuma sniegšanai. Turklāt, bez iepriekš minētajiem formālajiem apstākļiem tiesnesim ar īpašu rūpību ir jāizvērtē pieļaujamība pieteikumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību izskatīt tiesas sēdē, vienlaicīgi piedaloties abām pusēm - iespējamam vardarbības upurim un vardarbības veicējam, nepieļaujot vardarbības upura pakļaušanu atkārtotam vardarbības riskam, ja vardarbības veicējs uzzinās par iesniegto pieteikumu. Ja tiesneša ieskatā pieteikums ir izskatāms vienlaicīgi ir pamatlietu, piedaloties abām pusēm, par to savlaicīgi ir jāpaziņo pusēm, dodot iespēju savlaicīgi izteikt tiesai lūgumu katru pusi noklausīties atsevišķā tiesas sēdē.

Jāatzīst, ka iepriekš minēto aspektu – vardarbīgas rīcības riska nepieļaušanu iztiesāšanas procesā - tiesas un Tieslietu ministrija, sniedzot viedokļus, nebija norādījušas.

Tiesībsargs pievienojas tiesu un Tieslietu ministrijas viedoklim, ka lēmums par pagaidu aizsardzību pret vardarbību gadījumā, ja šāds pieteikums tiek izskatīts kopā ar prasību un pretprasību, neatkarīgi no pieteikuma izskatīšanas rezultāta ir sagatavojams kā atsevišķs dokuments un atsevišķi pasludināms un paziņojams.

Pārbaudes lietu pabeidzu, nekonstatējot trūkumus tiesiskajā regulējumā. Pārbaudes lietā konstatēju trūkumus Civilprocesa likuma normu piemērošanā tiesu praksē gadījumos, kad pieteikums par pagaidu aizsardzību pret vardarbību tiek izskatīts vienlaicīgi ar prasības un pretprasības izskatīšanu pēc būtības un pieņemts viens nolēmums. Ņemot vērā vardarbības, īpaši vardarbības ģimenēs un pret bērniem, izskaušanas nozīmību sabiedrībā, secinu, ka ir svarīgi pilnveidot normatīvo regulējumu tā, lai novērstu tiesu praksē sastopamās interpretācijas, kas var radīt nelabvēlīgas sekas iespējamiem vardarbības upuriem.

Aicinu Tieslietu ministriju izvērtēt nepieciešamību pilnveidot normatīvo regulējumu par pieteikuma par pagaidu aizsardzības pret vardarbību izskatīšanu tiesā vienlaicīgi ar prasības un pretprasības izskatīšanu pēc būtības.

Aicinu tiesnešus lēmumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību gadījumā, ja šāds pieteikums tiek izskatīts kopā ar prasību un pretprasību, neatkarīgi no pieteikuma izskatīšanas rezultāta sagatavot kā atsevišķu dokumentu un atsevišķi pasludināt un paziņot.

Izsaku pateicību tiesām un tiesnešiem par ieguldīto darbu viedokļa sniegšanā tiesībsargam.

Tiesībsargs

Juris Jansons

Laila Henzele, +371 67686768
laila.henzele@tiesibsargs.lv

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu